

تعارض حیات وحش و جامعه محلی در ایران و پاکستان به حذف یک گونه گوشنخوار از طبیعت دو کشور منجر می‌شود

**پلنگ‌ها می‌میرند
با سم، با گلوله
با چوب و چماق**

۳

● به همراه ویژه‌نامه گردشگری پایدار (هجدهمین نمایشگاه گردشگری تهران)

روزنامه
سایما

سال بیستم | شماره پیاپی ۳۰۶۳ | پنجشنبه ۲۵ بهمن‌ماه ۱۴۰۳ | قیمت ۵ هزار تومان

www.payamema.ir

ویژه‌نامه گردشگری پایدار

(هجدهمین نمایشگاه گردشگری تهران)

نمایشگاه تهران
نمایش درد و دلی پر از هنر

گورستانی که هزار سال ایستاد اما مقابل لودرهای شهرداری دوام نیاورد

۱۱۸ آرامگاه تاریخی ری مشتی خاک شد

تخریب بیش از ۷۰ درصد گورستان هزارساله ری و نابودی کامل ۱۱۸ برج آرامگاه
شناسایی شده در محوطه تاریخی، نتیجه اجرای پروژه بام ری است

- پروژه بام ری به تخریب بی‌رحمانه گورستان تاریخی شهری ادامه می‌دهد
- شهرداری تهران خاک بر آثار تاریخی ری می‌ریزد و آن‌ها را از بین می‌برد
- دیوارکشی بتنی در گورستان زیرین بدون مجوز میراث‌فرهنگی انجام شده است
- باستان‌شناسان از تخریب‌های گسترده پروژه بام ری به شدت ابراز نگرانی کرده‌اند
- گورستان تاریخی ری با خاکبرداری‌ها و تسطیح‌های شهرداری کاملاً نابود شده است
- تکمیل پروژه بام ری می‌تواند باعث از دست رفتن شواهد تاریخی و فرهنگی شود
- ثبت ملی گورستان تاریخی ری همچنان معلق مانده و تهدید می‌شود
- پروژه بام ری علاوه بر تخریب آثار، به تاریخ و هویت منطقه آسیب می‌زند

۲

فرورد ۱۴۰۳

گورستانی که هزار سال ایستاد اما مقابل لودرهای شهرداری دوام نیاورد

۱۱۸ آرامگاه تاریخی ری مшти خاک شد

پروژه بام ری موجب تخریب بیش از ۷۰ درصد از گورستان هزارساله و نابودی کامل آثار ۱۱۸ برج آرامگاه شناسایی‌شده در این محوطه تاریخی شده است

شهرداری ری بدون مجوز میراث‌فرهنگی اقدام به دیوارکشی بتنی در گورستان تاریخی زیرین کرده و روزانه صدها کامیون خاک روی این محوطه ارزشمند ریخته می‌شود

ایپام ما شه‌ری، با قدمتی هشت‌هزارساله و آثار تاریخی فراوان از دوران پیش از تاریخ و اسلامی، همواره یکی از کانون‌های مهم فرهنگی و تمدنی ایران به‌شمار می‌رود. از جمله این آثار می‌توان به کوه نقاره‌خانه و گورستان تاریخی زیرین ری اشاره کرد که در حال حاضر با تهدید جدی تخریب روبه‌رو هستند. این منطقه که به‌ویژه در حوزه تاریخی و فرهنگی از اهمیت بالایی برخوردار است، در نتیجه پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وسازهای شهری به‌شدت آسیب دیده است. یکی از پروژه‌هایی که موجب نگرانی‌های بسیاری در میان باستان‌شناسان و مسئولان میراث‌فرهنگی شده، پروژه «بام ری» است. این پروژه گردشگری، به‌ویژه در قسمت‌های با اهمیت محوطه تاریخی ری اجرا می‌شود که بسیاری از باستان‌شناسان و کارشناسان میراث‌فرهنگی معتقدند این اقدامات نه‌تنها به‌طور مستقیم به تخریب آثار تاریخی و ثبت‌شده منجر می‌شود، بلکه ممکن است پیامدهای جبران‌ناپذیری برای این میراث فرهنگی داشته باشد. یکی از مهمترین محوطه‌های تاریخی در این منطقه، گورستانی هزارساله است که در دامنه کوه نقاره‌خانه قرار دارد. اکنون در پی خاکبرداری و تسطیح برای احداث پروژه‌های جدید، از بین رفته است. مدیر پایگاه میراث ملی ری، «قدیر افروند»، به این‌ا گفته است بیش از ۷۰ درصد از این محوطه تاریخی به‌دلیل عملیات‌های عمرانی تخریب شده و آثار برج‌ها و آرامگاه‌های تاریخی به‌طور کامل نابود شده‌اند.

لُ تخریب محوطه تاریخی گورستان ری

گورستان تاریخی زیرین ری، که پیش‌ازاین توسط باستان‌شناسان بزرگی همچون «یحیی کوثری» و «شهریار عدل» شناسایی و کاوش شده است، شامل ۱۱۸ برج‌آرامگاه است. این گورستان چندهزارساله که در گذشته به‌عنوان یک «شهر مردگان» مشابه نکرپولیس آتن شناخته می‌شد، یکی از مهمترین آثار تاریخی و باستانی ری است. اما پروژه بام ری که با هدف ایجاد تفرجگاه و جاذبه گردشگری در این منطقه آغاز شده است، موجب تخریب بخش‌های گسترده‌ای از این محوطه تاریخی شده است.

«قدیر افروند»، مدیر پایگاه میراث ملی ری، به این‌ا گفته است شهرداری ری برای احداث

ریکا

در مقاله شهریار عدل آمده است، در گورستان هزارساله ری ۱۱۸ برج‌آرامگاه شناسایی شده است. اما شما دیگر هیچ نشانی از آنها در این محوطه تاریخی مشاهده نمی‌کنید. شهرداری و مدیریت شهری ری برای احداث پروژه بام ری، غیرمستولانه اثری راو بقایای این آرامگاه‌ها خاک ریخته و همان‌طورکه می‌بینید جز دو-سه آرامگاه هیچ نشان دیگری از این ۱۱۸ آرامگاه وجود ندارد

گزارش

نگرانی از وضعیت بافت تاریخی سمنان و لزوم اقدامات فوری برای حفظ این میراث غنی شهری

فراموشی هویت یک شهر

بازارهای سمنان، به‌ویژه بازار دوره ایلخانی و بازار دوره صفویه، شاهد تغییرات نگران‌کننده‌ای بوده‌اند. این تغییرات نه‌تنها به بافت سنتی بازار آسیب زده‌اند، بلکه نشان‌دهنده بی‌توجهی به حفاظت از این آثار تاریخی است

نام سمنان به‌عنوان یکی از کهن‌ترین مناطق ایران با تاریخ و عقاید متنوعی همراه است. برخی معتقدند نام سمنان به‌واسطه آتشکده‌های باستانی و ارتباط با مذهب «سمتی» است، درحالی‌که دیگران به ریشه آن در نام‌های مختلف تاریخی همچون «سکنان» و «سمینا» اشاره دارند. در دوره‌های مختلف، سمنان از مراکز مهم تمدن ایران، به‌ویژه در ایالت قومس بوده است. وضعیت بحرانی بافت‌های تاریخی سمنان همچنان نگرانی‌های جدی را در میان فعالان میراث فرهنگی این استان به‌وجود آورده است. «حسین ترحمی»، کنشگر میراث فرهنگی سمنان، در گفت‌وگو با ایسنا به تشریح مشکلات موجود و اهمیت توجه فوری مسئولان به حفظ این آثار پرداخته و از لزوم اقدامات جدی برای جلوگیری از تخریب این بناها گفته است. او تأکید دارد اگر اقدامی جدی صورت نگیرد، بسیاری از آثار تاریخی سمنان بزودی از بین خواهند رفت.

شهر سمنان با محله‌های قدیمی چون ناسار، اسفنجان و لنتیپار در بخش جنوبی محدوده حصار نادری، بافت شهری منحصربه‌فردی را تشکیل داده است که در آن، مسجد جامع، کاروانسراها، بازارها و تکایا از ویژگی‌های اصلی به‌شمار می‌روند. این مناطق، که در مراحل مختلف تاریخی شکل گرفته‌اند، ساختاری ارگانیک و منسجم داشته‌اند و نقش‌های مهمی در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهر ایفا کرده‌اند.

بااین‌حال، از اوایل دهه ۶۰ روند ساخت‌وسازهای بی‌برنامه باعث گسستگی بافت تاریخی شده و سمنان به دو بخش تقسیم شده است. این وضعیت، باعث اضمحلال کالبدی و گسست اجتماعی در بافت تاریخی شده است. امروزه، با هدف حفاظت از این بافت تاریخی، طرح‌های ضوابط اختصاصی برای حفظ و پاسداشت آن در حال تصویب است.

لُ سمنان، شهری با تاریخ غنی

ترحمی با اشاره به تاریخ غنی سمنان اشاره کرد که این شهر به‌واسطه موقعیت تاریخی و فرهنگی خود، میراثی بی‌نظیر از جمله سیستم تقسیم آب سنتی دارد که مشابه سیستم‌های قدیمی اصفهان است. این سیستم که به زبان فارسی باستان «پار» نامیده می‌شود، از رودخانه گل رودبار تغذیه می‌کند و آب را به محله‌های مختلف سمنان منتقل می‌کند. این سیستم یکی از مهمترین شاخصه‌های تاریخی سمنان است که با قدمت خود

پیام‌خبر

برجسته‌های همچون مقام حضرت عبدالعظیم الحسنی(ع) در این منطقه، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.» انجمن باستان‌شناسی ایران اشاره کرده که در طول یک قرن گذشته، اقدامات نادرست و بی‌توجهی به حفظ این میراث تاریخی، آسیب‌های زیادی به این شهر وارد کرده است. بااین‌حال، در سال‌های اخیر تلاش‌هایی برای بازسازی و حفظ شکوه تاریخی ری آغاز شده است که از جمله آنها می‌توان به تلاش‌ها برای ثبت جهانی این منطقه اشاره کرد.

در بخش دیگری از نامه، انجمن علمی باستان‌شناسی ایران به پروژه «بام ری» یا «پارک گردشگری بام ری» که بر اثر شکایت وزارت میراث‌فرهنگی متوقف شده بود، اشاره و ابراز نگرانی کرده است که پس از متوقف شدن پروژه، شهرداری ری دوباره اقدام به ادامه عملیات غیرمجاز و غیرقانونی در گورستان تاریخی زیرین و کوه نقاره‌خانه کرده است. این انجمن از مسئولان خواسته است تا با همدلی و همکاری با وزارت میراث‌فرهنگی، این پروژه مخرب را متوقف کنند و به حفاظت و احیای این آثار تاریخی کمک‌کنند.

انجمن باستان‌شناسی ایران ضمن محکوم کردن اقدامات غیرقانونی شهرداری ری، عواقب این اقدامات را «جبران‌ناپذیر» ارزیابی کرده و از مسئولان خواسته است عملان این تخریب‌ها را بازخواست کنند. همچنین، این انجمن خواسته است با همکاری مسئولان ملی و محلی، اقدامات لازم برای حفاظت از میراث فرهنگی ری و تسریع در فرایند ثبت جهانی این آثار انجام شود. انجمن علمی باستان‌شناسی ایران بر این باور است که ادامه پروژه بام ری می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به میراث تاریخی ری وارد کند. این انجمن از مسئولان خواسته است با همکاری وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، به حفاظت از آثار تاریخی این منطقه بپردازند.

لُ پروژه بام ری و مخالفت‌های گسترده

پروژه بام ری که بیشتر به‌دلیل شکایت وزارت میراث‌فرهنگی و توقف آن موقتاً متوقف شده بود، به‌تازگی دوباره شروع شده است. به‌رغم مخالفت‌های متعدد از سوی متخصصان میراث‌فرهنگی و باستان‌شناسان، شهرداری ری همچنان به پیشبرد این پروژه اصرار دارد. به‌گفته قدیر افروند، شهرداری ری با ادامه خاک‌برداری و ساخت‌وساز در این منطقه تاریخی، تخریب گسترده‌ای را رقم زده است؛ از عواقب جبران‌ناپذیر ادامه این پروژه صدها کامیون خاک روی این محوطه تاریخی می‌ریزد و اخیراً بدون اجازه و مصوبه میراث فرهنگی اقدام به دیوارکشی بتنی گورستان تاریخی زیرین کرده است. درحالی‌که برخی مسئولان شهری مانند رئیس کمیته گردشگری شورای شهر تهران معتقدند این پروژه می‌تواند به رونق گردشگری منطقه کمک کند و تخریب‌ها را کاهش دهد. توقف فوری پروژه بام ری، به‌ویژه در نظر گرفتن پیامدهای تخریبی آن

برای تاریخ و میراث فرهنگی شهر ری، از خواسته‌های اصلی کارشناسان و باستان‌شناسان است. همچنین، درخواست ثبت ملی گورستان تاریخی ری و بررسی‌های بیشتر در مورد حفظ و احیای این محوطه از جمله اقدامات ضروری است.

لُ ثبت ملی گورستان تاریخی ری

یکی از نگرانی‌های دیگر این است که گورستان تاریخی زیرین ری هنوز به ثبت ملی نرسیده است، اگرچه این محوطه واجد شرایط لازم برای ثبت در فهرست آثار ملی است. به‌گفته افروند، «این را باید از دوستان میراث‌فرهنگی استان تهران پرسید که چرا گورستانی که قابلیت ثبت ملی دارد، تاکنون معطل مانده است.» او اشاره می‌کند که کوه نقاره‌خانه در سال ۱۳۱۳ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است، اما هنوز سایر آثار پیرامون این کوه از جمله گورستان تاریخی زیرین و برین در فهرست آثار ملی ثبت نشده‌اند.

لُ نظرات متناقض مسئولان شهری

درحالی‌که کارشناسان میراث‌فرهنگی و باستان‌شناسان نسبت به تخریب‌های گسترده ناشی از پروژه بام ری هشدار می‌دهند، برخی از مسئولان شهری از جمله «سیداحمد علوی»، رئیس کمیته گردشگری شورای اسلامی شهر تهران، نظر متفاوتی از سایرین، این پروژه بام ری دارند. علوی بر این باور است که پروژه بام ری می‌تواند باعث جذب گردشگران و احیای منطقه شود. او به این‌ا می‌گوید این پروژه می‌تواند به معرفی جاذبه‌های تاریخی ری کمک کند و با ایجاد زیرساخت‌های مناسب، تردد مردم و بازدید از آثار تاریخی این منطقه را تسهیل کند. علوی همچنین تأکید می‌کند که هیچ‌گونه تداخلی بین این پروژه و محوطه‌های تاریخی وجود ندارد. او معتقد است میراث‌فرهنگی باید برای حفاظت از این منطقه اقداماتی جدی‌تر انجام دهد.

با وجود تمامی تلاش‌های صورت‌گرفته برای توقف پروژه بام ری و حفاظت از آثار تاریخی شهر ری، همچنان این پروژه در حال اجرا است و آثار تاریخی این منطقه در معرض تخریب‌های بیشتر قرار دارند. بی‌توجهی به اهمیت تاریخی و فرهنگی گورستان تاریخی زیرین و برین و دیگر آثار ثبت‌شده در این منطقه، نه‌تنها تهدیدی جدی برای میراث فرهنگی کشور است، بلکه می‌تواند پیامدهای ناآکاری برای ثبت جهانی این آثار داشته باشد. حفاظت از این میراث نیازمند هم‌فراپی میان مسئولان شهری، میراث‌فرهنگی و باستان‌شناسان است تا از تخریب‌های بیشتر جلوگیری شود و این محوطه‌ها به‌طور کامل از هرگونه تهدید محافظت شوند. این هشدارها و نگرانی‌ها نشان‌دهنده اهمیت ویژه گورستان تاریخی زیرین ری و سایر آثار تاریخی این منطقه در تاریخ و فرهنگ ایران است و ضرورت حفاظت از آنها در برابر اقدامات تخریبی را بیشتر از پیش نمایان می‌کند.

ارتباط مؤثری با اداره میراث فرهنگی ندارد. درحالی‌که دانشگاه‌ها می‌توانند پروژه‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌هایی در این زمینه ارائه دهند و از ظرفیت‌های علمی برای حفاظت از آثار تاریخی بهره‌مند شوند.» ترحمی همچنین به نبود ارتباط مؤثر میان دستگا‌های مختلف اشاره کرد و خواستار همکاری بیشتر مسئولان با نهادهای علمی و محلی شد.

لُ نیاز به تغییر نگرش مسئولان محلی

حسین ترحمی تأکید دارد برای حفظ این آثار تاریخی نیاز به تغییر نگرش مسئولان محلی نسبت به اهمیت بافت‌های تاریخی است؛ «برای حل مشکلات باید توجه بیشتری به ثبت و حفاظت از این بناهای تاریخی داشته باشیم. استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی و محلی می‌تواند به زنده نگه‌داشتن این بافت‌ها کمک کند و برنامه‌های گردشگری برای معرفی این آثار تدوین شود»

لُ خانه وکیل‌الرعیای یک نمونه موردی در حال تخریب

خانه تاریخی وکیل‌الرعیای، یکی از بناهای برجسته دوره قاجار در سمنان، در حال حاضر در وضعیت بحرانی قرار دارد. این خانه که به سیدرحیم طباطبایی، برادر رئیس‌الطایب ناصرالدین‌شاه قاجار، تعلق دارد و به‌عنوان یکی از آثار مهم معماری قاجاری شناخته می‌شود، هنوز در فهرست آثار ملی ثبت نشده است. با گذشت سال‌ها، این بنا به‌دلیل عدم توجه به حفاظت آن، در حال تخریب است. خانه وکیل‌الرعیای که تا دهه ۶۰ کاربری مسکونی داشت، از آن زمان به حال خود رها شده است و مسئولین میراث فرهنگی استان و وزارت میراث‌فرهنگی هیچ اقدامی برای حفظ آن نکرده‌اند. این بنا، که از ساختار خشتی برخوردار است و در برابر بارش و رطوبت آسیب‌پذیر است، با فرسایش جدی مواجه شده و بخش‌هایی از آن تخریب شده است. تصاویر اخیر از این بنا نشان می‌دهد برخی از قسمت‌ها تحت‌تأثیر ساخت‌وسازهای اطراف قرار گرفته‌اند. فعالان میراث فرهنگی سمنان هشدار داده‌اند درصورتی‌که این خانه به‌سرعت ثبت ملی نشود، ممکن است در اثر فرسایش و تخریب بیشتر به‌طور کامل از بین برود. علاوه‌براین، بسیاری از بناهای تاریخی دیگر سمنان نیز در معرض تهدید قرار دارند و بدون توجه مناسب در حال از بین رفتن هستند.

لُ لزوم همکاری بیشتر میان مسئولان، دانشگاه‌ها و فعالان محلی

یکی دیگر از مسائلی که ترحمی به آن اشاره می‌کند، لزوم همکاری مؤثر میان اداره میراث‌فرهنگی، دانشگاه‌ها و فعالان محلی در زمینه حفاظت از بناهای تاریخی است. او دراین‌باره می‌گوید: «دانشگاه سمنان در حوزه مرمت بناهای تاریخی هیچ به‌درستی حفظ شوند.

خبرازش

پروژه‌ای برای احیای نگین آبی شمال ایران

پمپاژ امید به خلیج گرگان

خلیج گرگان، نگینی دردل شمال ایران، سال‌هاست که با بحران کم‌آبی دست و پنجه نرم می‌کند. این پهنه آبی که یکی از مهم‌ترین اکوسیستم‌های آبی کشور و بخشی از تالاب بین‌المللی میاتکانه است، در سال‌های اخیر از کاهش شدید منابع آبی و تبعات آن رنج می‌برد. کاهش ورودی آب، تغییرات اقلیمی و فعالیت‌های انسانی، همه دست به دست هم داده‌اند تا این زیستگاه ارزشمند در معرض خشک شدن قرار گیرد. اما در این میان، دولت سیزدهم با تصویب طرحی بزرگ به نام پمپاژ آب دریای خزر به خلیج گرگان، به دنبال احیای این پهنه آبی و بازگرداندن حیات به آن است.

لُ خلیج گرگان؛ اکوسیستم در آستانه بحران

در یک روز سرد زمستانی، خلیج گرگان با چهره‌ای مه‌آلود و آرام به نظر می‌رسد. انعکاس نور کم‌جان خورشید بر سطح نقره‌ای آب، فضایی رمزآلود و تماشایی ایجاد می‌کند. سواحل خلیج که در تابستان‌ها پر از زندگی و صدای گردشگران بوده، در این روزهای سرد خالی و بی‌صداست. قوهای سفید و مرغان دریایی تنها جانورانی هستند که آرام در آب شناوند و سکوت فضا را گاه‌گداری با پروازهای کوتاه خود می‌شکنند.

این زیبایی‌ها، اما در دل خود داستانی تلخ را پنهان کرده‌اند. خشک شدن تدریجی خلیج گرگان به دلیل کاهش ورودی آب از رودخانه‌های اصلی، افزایش تبخیر و تغییرات اقلیمی، حیات این پهنه آبی و زیستگاه‌های اطراف آن را تهدید می‌کند. کاهش منابع آبی، علاوه بر تهدید به انقراض گونه‌های گیاهی و جانوری، زندگی جوامع محلی را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

لُ چالش‌های محیط زیستی؛ کم‌آبی و تغییرات اقلیمی

خلیج گرگان در معرض بحران‌های جدی قرار دارد. کاهش ورودی آب به دلیل سدسازی‌ها و تغییرات کاربری زمین، باعث شده حجم آب کمتری به این اکوسیستم برسد. از سوی دیگر، تغییرات اقلیمی موجب افزایش دما و تبخیر آب شده است. این امر، علاوه بر کاهش سطح آب، باعث افزایش شوری و تهدید اکوسیستم‌های گیاهی و جانوری این منطقه شده است.

این مشکلات علاوه بر تهدید محیط زیست، برای جوامع محلی که وابسته به منابع طبیعی خلیج هستند نیز پیامدهای منفی دارد. ماهیگیران، کشاورزان و سایر اقشار محلی با مشکلات اقتصادی و معیشتی روبه‌رو هستند.

لُ طرح پمپاژ آب؛ نجات خلیج گرگان

برای مقابله با این بحران و جلوگیری از خشک شدن کامل خلیج گرگان، دولت سیزدهم در اقدامی مهم، طرح پمپاژ آب از دریای خزر به این خلیج را به تصویب رسانده است. این طرح که با اعتبار ۲۳ هزار میلیارد ریال در دست اقدام قرار دارد، هدف اصلی‌اش احیای خلیج گرگان و جلوگیری از تخریب بیشتر اکوسیستم آن است.

انتقال آب از دریای خزر به خلیج گرگان از طریق لوله‌کشی و سیستم‌های پمپاژ انجام خواهد شد. این طرح در تلاش است تا سطح آب خلیج گرگان را افزایش دهد و تعادل زیست‌محیطی آن را به حالت پایدار بازگرداند. با این حال، اجرای این طرح نیازمند مطالعات دقیق مهندسی و زیست‌محیطی است تا از بروز هرگونه تأثیر منفی بر اکوسیستم‌های دریای خزر و خلیج جلوگیری شود.

لُ ملاحظات زیست‌محیطی و چالش‌های اقتصادی

این طرح، اگرچه از اهمیت بالایی برخوردار است، با چالش‌های بسیاری مواجه است. یکی از نگرانی‌های اصلی، تأمین انرژی مورد نیاز برای احیای آب است. به‌رغم تصویب اعتبار ۲۳ هزار میلیارد ریال، ممکن است در مراحل اجرایی با کمبود منابع مالی روبه‌رو شویم. همچنین، افزایش شوری آب خلیج گرگان به دلیل ورود آب دریای خزر، تهدیدی برای حفظ تعادل زیست‌محیطی این پهنه آبی به‌شمار می‌رود.

لُ تاثیرات اجتماعی و اقتصادی

با اجرای طرح پمپاژ آب، نه تنها خطر خشک شدن خلیج گرگان کاهش می‌یابد، بلکه می‌توان به بهبود شرایط زیست‌محیطی و اقتصادی جوامع محلی نیز امیدوار بود. افزایش سطح آب، احیای زیستگاه‌های طبیعی و بهبود کیفیت آب، می‌تواند به رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی در منطقه کمک کند. در کنار آن، بهبود کیفیت آب و کاهش آلودگی‌ها می‌تواند شرایط بهتری برای کشاورزی و ماهیگیری فراهم آورد.

لُ گام‌های آینده برای حفظ و احیای گرگان

برای تحقق اهداف این طرح، به یک برنامه‌ریزی دقیق و جامع نیاز است. علاوه بر پمپاژ آب، مدیریت منابع آبی، حفاظت از تنوع زیستی و کنترل آلودگی‌ها باید در اولویت قرار گیرد. لایروبی کانال‌ها، تأمین حقایه رودخانه‌ها و آموزش جوامع محلی برای مشارکت در حفاظت از خلیج، از جمله اقدامات تکمیلی ضروری هستند.

پمپاژ آب از دریای خزر به خلیج گرگان یک اقدام ضروری برای نجات این اکوسیستم ارزشمند است. با حمایت مالی و برنامه‌ریزی مناسب، این طرح می‌تواند به احیای خلیج گرگان کمک کرده و به بهبود شرایط زیست‌محیطی و اقتصادی منطقه منجر شود. اگر این پروژه به درستی اجرا شود، می‌تواند الگویی برای مقابله با بحران‌های مشابه در دیگر مناطق کشور باشد و نشان‌دهنده تعهد دولت به حفظ محیط زیست و توسعه پایدار باشد.

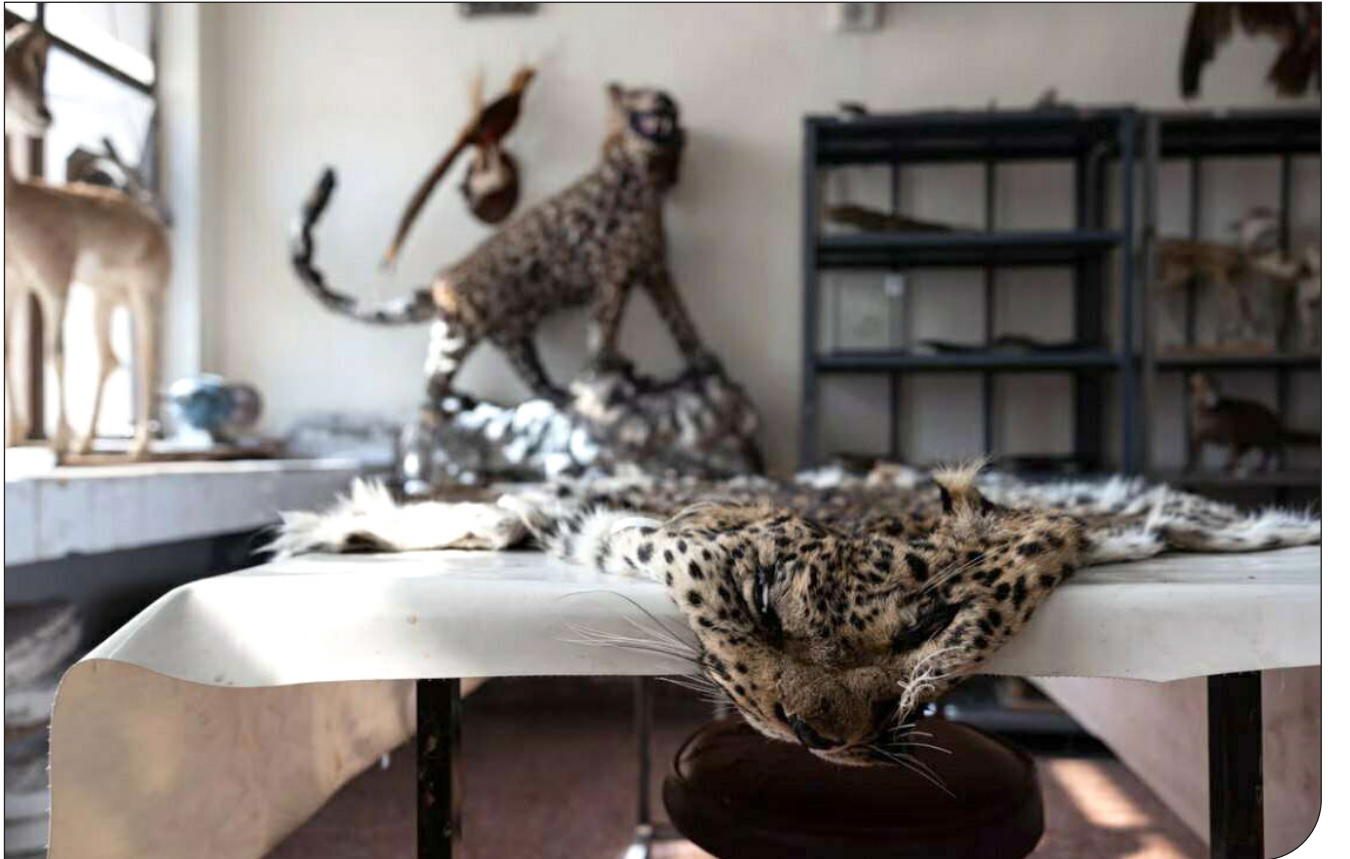
تعارض حیات‌وحش و جامعه محلی در ایران و پاکستان به حذف یک گونه گوشتخوار از طبیعت دو کشور منجر می‌شود

پلنگ‌ها می‌میرند

با سم، با گلوله، با چوب و چماق

محمد وسیم، از صندوق جهانی طبیعت: داده‌های جمع‌آوری شده نشان می‌دهد ۴۵ پلنگ طی پنج سال گذشته در پاکستان کشته شده‌اند، این تعداد معادل کل آمار ثبت‌شده در ۱۲ سال قبل از آن است

جواد هادی اصل، فعال محیط‌زیست: اگر ما کار فرهنگی را فراموش کنیم و تنها به بیمه بپردازیم، کمکی به رفع و یا حتی کاهش تعارض نخواهیم کرد

چند روزگی پلنگ‌ها می‌میرند

پیام ما | دو تاکسیدرمیست در موزه تاریخ طبیعی پاکستان در اسلام‌آباد، روی پوست یک پلنگ کار و باقیمانده گوشت را از پوست جدا می‌کنند. برگرداندن چشم از دو حرفه‌ای که روزگاری چشم‌های پلنگ در آن قرار گرفته بود و دنیا را با آنها می‌دید، دشوار است. محمد آصف خان، مدیر بخش علوم جانورشناسی این موزه، می‌گوید: «ما از انجمن‌هایی که در حوزه حفاظت هستند، درخواست می‌کنیم اگر به نمونه جانوری مرده‌ای برخوردند، آن را به ما تحویل دهند تا بتوانیم آن را در اختیار محققان جوان قرار دهیم.» او درباره پلنگی که به‌تازگی کشته شده، اضافه می‌کند: «این پلنگ بر اثر اصابت گلوله در منطقه آزاد جامو و کشمیر جان باخته است.»

به گزارش گاردین، مرگ این پلنگ یک اتفاق تازه نیست که نمونه‌اش را در این کشور در سال‌های اخیر سراغ نداشته باشیم. شبکه‌های اجتماعی پاکستان از عکس‌ها و ویدئوهای پلنگ‌هایی که در سراسر کشور مورد اصابت گلوله قرار گرفته، مسموم شده یا تا حد مرگ کتک خورده‌اند، پر شده است. همین موضوع سبب شده است فعالان محیط‌زیست هشدار می‌دهند که این موج کشتارهای بقای پلنگ‌ها را در پاکستان تهدید می‌کند. WWF می‌گوید: «تعداد کشتار پلنگ‌ها در سال‌های اخیر به طرز چشمگیری افزایش یافته است.» داده‌های جمع‌آوری شده توسط تیم او در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد ۴۵ پلنگ طی پنج سال گذشته کشته شده‌اند، که این تعداد معادل کل آمار ثبت‌شده در ۱۲ سال قبل از آن است. وسیم معتقد است آمار واقعی حتی بیشتر از مقدار اعلام‌شده است؛ زیرا بسیاری از موارد با پنهان کردن لاشه توسط اهالی گزارش نمی‌شود. دلیل این کشتار چیست؟ یکی از آنها پوست ارزشمند پلنگ است که باعث می‌شود آنها قربانی شوند، اما این همه ماجرا نیست. وسیم می‌گوید اکثر موارد گزارش‌شده مربوط به اقدامات تلافی‌جویانه به‌دلیل حمله پلنگ به انسان‌ها و در اغلب موارد دام است. تا پیش از دهه ۱۹۹۰، درگیری میان انسان و پلنگ نادر بود، اما جنگل‌زدایی سریع (اکتون جنگل‌های پاکستان کمتر از ۵ درصد از کل زمین‌های آن را پوشش می‌دهند) پلنگ‌ها را به سکونتگاه‌های انسانی نزدیک‌تر کرده است. در منطقه گالیات در شمال‌غربی کشور، این درگیری در دهه ۲۰۰۰ شدت گرفت و منجر به افزایش موارد مرگ‌ومیر انسان‌ها شد. به‌گفته اهالی یک پلنگ، که به «شیخ گالیات» معروف بود، شش زن را کشت و در نهایت در سال ۲۰۰۵ توسط پلیس کشته شد. زنان در حملات پلنگ‌ها در معرض خطر بیشتری هستند. در جوامع روستایی معمولاً آنها مسئولیت جمع‌آوری آب و هیزم را به‌عهده دارند که باعث می‌شود چندین کیلومتر در جنگل راهپیمایی کنند تا به منبع آب برسند. انجمن‌های محیط‌زیستی برای حفاظت از جامعه محلی برنامه‌های آموزشی برای زنان و کودکان اجرا کرده‌اند تا به آنها یاد دهند چگونه خودشان حفاظت کنند. با این برنامه‌هاست که به‌طور چشمگیری تعداد حملات به انسان‌ها کاهش یافته است.

شناخته می‌شود، می‌گوید: «هر بار که پلنگ به دام‌ها حمله می‌کند، مردم عصبانی می‌شوند.» او بیش از ۲۰ سال است که در تلاش برای مدیریت تعارض بین انسان و پلنگ در پارک ملی ایوبیه، است. به‌عقیده او، دلیل اصلی کشتار پلنگ‌ها به فقدان سیستم گرامت و بیمه‌ای مناسب از سوی دولت برمی‌گردد. گرچه در مواردی برای قربانیان حملات حیوانات وحشی غرامت در نظر گرفته‌اند. اما در عمل، این فرایند به‌شدت بوروکراتیک است. افراد آسیب‌دیده باید درخواست خود را به نزدیک‌ترین دفتر حیات‌وحش ارائه دهند که ممکن است ساعت‌ها با آنها فاصله داشته باشد و شواهدی از حمله ارائه دهند. اگر دام‌های آنها در منطقه جنگلی حفاظت‌شده چرا کرده باشند، به‌طور خودکار از دریافت غرامت محروم می‌شوند، حتی اگر خانه آنها داخل این مناطق حفاظت‌شده باشد و جایگزینی برای چرای دام‌هایشان نداشته باشند. حتی در صورت تأیید درخواست، پرداخت‌ها ناچیز بوده و ممکن است ماه‌ها یا حتی سال‌ها طول بکشد. وسیم توضیح می‌دهد که یکی از مشکلات کلیدی این است که بودجه این پرداخت‌ها از صندوق دولتی بلایای طبیعی تأمین می‌شود که به‌دلیل آسیب‌پذیری پاکستان در برابر شرایط آب‌وهوایی شدید، منابع محدودی دارد و به همین دلیل، تعارض انسان و حیات‌وحش به اولویتی پایین‌تر تبدیل شده است. او می‌گوید: «علاوه‌بر سیستم جبرانی مناسب برای قربانیان درگیری‌های انسان و حیات‌وحش، ما باید نیروی ویژه آموزش‌دیده برای برخورد با این مسائل داشته باشیم.» به‌گفته او، اگر کشتار پلنگ‌ها مهار نشود، جمعیت این گونه به‌شدت کاهش خواهد یافت. تعداد دقیق پلنگ‌های وحشی باقی‌مانده در پاکستان مشخص نیست، اما تخمین‌ها نشان می‌دهد تنها چندصد قلابه باقی مانده‌اند.

با اینکه جمعیت پلنگ‌های پاکستان کم است، اما گستره حضور آنها در سراسر کشور دیده می‌شود. نزدیکی این گونه به مناطق شهری، آنها را به‌طور ویژه‌ای آسیب‌پذیر کرده است. در ایران ۹ سال پیش یعنی ۲۶ اسفندماه ۱۳۹۴ بیمه پلنگ مطرح شد. بااین‌حال، همانند آنچه در پاکستان اتفاق افتاد، این بیمه نتوانست روند کشتار پلنگ‌ها را متوقف کند. «مرتضی آریانزاد» که چندسالی است که در استان هرمزگان برای حفاظت از پلنگ و کاهش تعارض تلاش می‌کند، در این زمینه به «پیام‌ما» گفته بود: «بیمه دوم بیمه دامداری و کشاورزی است که بوروکراسی پیچیده اداری دارد و دامدار از پس آن برنمی‌آید. گرفتن این بیمه نیازمند کمک تسهیلاتر است و تازه، تسهیلاتر هم با کلی اذیت می‌تواند حق بیمه را دریافت کند. مشکل دیگر این است که دامدار گاهی دامش را در کوه نگه می‌دارد و اگر پلنگ به دامش صدمه بزند، ارزیاب باید به محل وقوع حمله یعنی کوه برود. در این حالت باید دامدار روزها لاشه را نگه دارد، شاید ارزیاب مراجعه کند که احتمال آن هم بعید است. بنابراین، با وجود اینکه ما چندسال قبل دامدارها را در منطقه خودمان یعنی در هرمزگان راضی به

کتاب آموزش ضروری است

در ایران ۹ سال پیش یعنی ۲۶ اسفندماه ۱۳۹۴ بیمه پلنگ مطرح شد. بااین‌حال، همانند آنچه در پاکستان اتفاق افتاد، این بیمه نتوانست روند کشتار پلنگ‌ها را متوقف کند. «مرتضی آریانزاد» که چندسالی است که در استان هرمزگان برای حفاظت از پلنگ و کاهش تعارض تلاش می‌کند، در این زمینه به «پیام‌ما» گفته بود: «بیمه دوم بیمه دامداری و کشاورزی است که بوروکراسی پیچیده اداری دارد و دامدار از پس آن برنمی‌آید. گرفتن این بیمه نیازمند کمک تسهیلاتر است و تازه، تسهیلاتر هم با کلی اذیت می‌تواند حق بیمه را دریافت کند. مشکل دیگر این است که دامدار گاهی دامش را در کوه نگه می‌دارد و اگر پلنگ به دامش صدمه بزند، ارزیاب باید به محل وقوع حمله یعنی کوه برود. در این حالت باید دامدار روزها لاشه را نگه دارد، شاید ارزیاب مراجعه کند که احتمال آن هم بعید است. بنابراین، با وجود اینکه ما چندسال قبل دامدارها را در منطقه خودمان یعنی در هرمزگان راضی به

پلنگ در این منطقه بدرستی انجام نشود، به‌نفع مردم محروم ما نخواهد بود. این چالش‌ها که مشابه پاکستان بود، باعث شد بیمه پلنگ در ایران نتواند به‌شکل جدی تعارضات این گونه با جامعه روستایی و عشایری را کاهش دهد. درنهایت نیز با پایان یک دوره، این بیمه ادامه پیدا نکرد، درحالی‌که به‌واسطه تخریب زیستگاه تعارضات افزایش یافته است. براساس آماري که تا بنابک در ۹ آذر ۱۴۰۳ منتشر کرد، از ابتدای سال تا این تاریخ پنج پلنگ به‌واسطه همین تعارضات تلف شدند. این عدد البته آمار رسمی است و شامل مواردی که به‌واسطه جرمه‌های بالای کشتن پلنگ گزارش نشده‌اند، نمی‌شود. در این شرایط به‌نظر می‌رسد اجرای برنامه‌های آموزشی مشابه آنچه مرتضی آریانزاد در استان هرمزگان برای دامداران یا کارگاه‌های آموزشی برای جوامع محلی و محیط‌بانان مشابه موردی که پوریا سپهوند انجام داده‌اند، ضروری باشد تا پلنگ‌های کمتری از طبیعت ایران حذف شوند.

خبر

خروج از جزیره گرمایی و حفظ حیات‌وحش با «دیوار سبز شهری»

یک مطالعه جدید نشان می‌دهد «دیوار سبز شهری» می‌تواند به کاهش دمای حدود یک درجه‌ای شهرها در تابستان کمک کند. به‌گزارش تسنیم، شهرهای امروزی با افزایش دما و کاهش فضاهای سبز مواجه هستند. شهرها به‌جای مناظر طبیعی، با بتن جایگزین شده‌اند، که این امر موجب تشدید امواج گرما می‌شود. حیات‌وحش در تلاش برای یافتن زیستگاه‌های مناسب است و این باعث کاهش تنوع زیستی می‌شود. در پاسخ به این مسائل، معماران و زیست‌شناسان راه‌حل‌هایی برای افزایش کیفیت زندگی در شهرها جست‌وجو کرده‌اند. دیوارهای سبز به‌عنوان یک گزینه امیدوارکننده شناخته شده‌اند. این نماهای پوشیده از گیاهان نه‌تنها باعث زیبایی ساختمان‌ها می‌شوند، بلکه به خنک کردن مناطق شهری و ایجاد زیستگاه‌های ضروری برای پرندگان، حشرات و سایر موجودات کمک می‌کنند. یک مطالعه اخیر که توسط زیست‌شناس دانشگاه اوترخت، کاترینا هکت، هدایت شده است، شواهد علمی این مزایا را ارائه می‌دهد. این تحقیق دیوارهای سبز را با دیوارهای بدون پوشش گیاهی و صخره‌های طبیعی مقایسه و ارزش اکولوژیکی آنها را روشن کرده است. این تحقیق تأثیر دیوارهای سبز را بر خنک کردن شهرها و تنوع زیستی بررسی می‌کند. هکت گفت: این ممکن است تفاوت کمی به‌نظر برسد، اما در زمینه گرمای شهری، حتی کاهش‌های کوچک می‌تواند هزینه‌های انرژی را کاهش و راحتی ساختمان‌ها را برای زندگی و کار افزایش دهد. با افزایش تعداد دیوارهای سبز، این اثر خنک‌کنندگی می‌تواند به مقابله با پدیده جزیره حرارتی شهری کمک کند. جزیره‌های حرارتی شهری زمانی اتفاق می‌افتند که شهرها گرما را جذب و نگه می‌دارند، که این موجب داغ‌تر شدن آنها نسبت به مناطق روستایی اطراف می‌شود. دیوارهای سبز سایه ایجاد می‌کنند، جذب حرارت را کاهش می‌دهند و راحتی حرارتی را در محیط‌های شهری فشرده بهبود می‌بخشند. آنها همچنین با کاهش وابستگی به تپویه مطبوع و کاهش مصرف انرژی، به تاب‌آوری اقلیمی کمک می‌کنند.

فراتر از خنک‌کنندگی، دیوارهای سبز تنوع زیستی شهری را نیز افزایش می‌دهند. محققان دریافته‌اند که نماهای پوشیده از گیاهان میزان بیش از صد گونه حیوانی، از جمله حشرات، عنکبوت‌ها و پرندگان بودند. این در مقایسه با دیوارهای بدون گیاه است که تنها میزان تعداد کمی از گونه‌ها هستند. این تحقیق همچنین دیوارهای سبز را با صخره‌های طبیعی مقایسه کرده است تا تأثیر آنها در تقلید زیستگاه‌های طبیعی ارزیابی شود. صخره‌های طبیعی به‌طور غیرمنتظره‌ای تنوع زیستی بیشتری را حمایت می‌کنند، اما دیوارهای سبز هنوز هم پناهگاه‌های ارزشمندی برای بسیاری از گونه‌ها فراهم می‌کنند. هکت گفت: «این نشان می‌دهد که می‌توانیم از استراتژی‌های طراحی طبیعت برای بهبود دیوارهای سبز ساخته‌شده توسط انسان‌ها بیاموزیم.» آنها شهری زمانی اتفاق می‌افتند که شهرها گرما را جذب و نگه می‌دارند، که این موجب داغ‌تر شدن آنها نسبت به مناطق روستایی اطراف می‌شود. دیوارهای سبز سایه ایجاد می‌کنند، جذب حرارت را کاهش می‌دهند و راحتی حرارتی را در محیط‌های شهری فشرده بهبود می‌بخشند. آنها همچنین با کاهش وابستگی به تپویه مطبوع و کاهش مصرف انرژی، به تاب‌آوری اقلیمی کمک می‌کنند.

خروج از جزیره گرمایی و حفظ حیات‌وحش با «دیوار سبز شهری»

درختان نزدیک و تکه‌های سبزی به‌عنوان پل‌هایی عمل می‌کنند. آنها به زنبورها، حشرات و حتی پرندگان کوچک این امکان را می‌دهند که از درخت به درخت پرش کنند و در نهایت به دیوارهای سبز برسند. بدون شبکه‌ای از درختان و گیاهان، دیوارهای سبز ممکن است نتوانند گونه‌های متنوعی را جذب کنند. دیوارهای سبز ایزوله‌شده در مقایسه با آنهايي که در کریدورهای سبز وسیع‌تر قرار دارند، منافع محدودی دارند. برنامه‌ریزان شهری و معماران باید هنگام طراحی فضاهای سبز، به‌منظر

این مطالعه در مجله Building and Environment منتشر شده است.

سازمان ثبت‌اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت‌اسناد و املاک استان مرکزی
آگهی فقدان سند مالکیت

آقای مهدی فیروزی به استناد استشهادیه گواهی شده منضم به تقاضای کتبی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه کرده مدعی است سند مالکیت سه دانگ مشاع از شش‌دانگ پلاک ۱۸۵۹/۱۳ اصلی واقع در شهرستان محلات که متعلق به وی می‌باشد به علت جابه‌جایی مفقود شده است؛ با بررسی دفتر املاک معلوم شد سند مالکیت به شماره الکترونیک ۱۴۰۳۰۵۰۰۵۰۰۴۴۴ به نام متقاضی صادر و تسلیم شده سپس به‌موجب سند قطعی شماره ۹۶۶۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۲ دفتر ۱ محلات یک‌دانگ پلاک فوق به خانم پروین عسگری منتقل و دفتر املاک بیش از این حکایتی ندارد؛ لذا به استناد تبصره یک اصلاحی ماده ۱۲۰ این‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسبت به مالک مورد آگهی معامله‌ای انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد بایستی ظرف ده / روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت باشند معامله رسمی به این اداره تسلیم نماید بدیهی است در صورت عدم وصول اعتراض در مهلت مقرر و با وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

رئیس ثبت اسناد محلات
علی صالحی
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵
شناسه آگهی: ۱۸۸۲۷۴۶

زمین‌لرزه‌های سانتورینی یونان، نگرانی‌ها را درباره زمین‌لرزه‌های بزرگتر در دریای اژه و غرب ترکیه برانگیخته است

از سانتورینی تا آناتولی لرزه‌ها در مسیر جدید

آتشفشانی اژه جنوبی در جنوب و ادامه گسل آناتولی شمالی به‌سبب شمال-قرار دارد. این روند شمال‌شرقی-جنوب‌غربی در نتیجه برآمدگی کمان هلنیک مدیانه فروانش ورقه مسطح آفریقا به زیر اوراسیا ایجاد شده است. در اول تا دوم فوریه ۲۰۲۵، بیش از ۲۰۰ زمین‌لرزه زیر دریا ثبت شده و کانون زمین‌لرزه عمدتاً در یک خوشه در حال رشد بین جزایر سانتورینی، آتافی، امورگوس، آیوس و جزیره خلای از سکنه آتیدروس بوده است. بسیاری از زمین‌لرزه‌های متعدد در جزیره سانتورینی یونان و وحشت از رخداد یک زمین‌لرزه بزرگتر به‌ویژه در غرب ترکیه، موجی از اضطراب ایجاد کرده است. زمین‌لرزه‌های ۲۰۲۵ سانتورینی مجموعه‌ای از رخدادهای لرزای با بزرگای ۵.۵ یا کمتر طی ۵ روز اول از شروع فوج لرزای هستند که در نزدیکی جزیره یونانی سانتورینی و اطراف آن در دریای اژه آغاز شد. این رویدادها موجب اقدامات اضطراری در چندین جزیره دریای اژه شد و نگرانی‌هایی را در مورد فعالیت‌های لرزای قوی‌تر بالقوه در این منطقه ایجاد کرد.

مهدی زارع

زلزله‌شناس و عضو شاخه زمین‌شناسی فرهنگستان علوم تهران

از اول فوریه ۲۰۲۵، ۱۳ بهمن‌ماه ۱۴۰۳، رخداد زمین‌لرزه‌های متعدد در جزیره سانتورینی یونان و وحشت از رخداد یک زمین‌لرزه بزرگتر به‌ویژه در غرب ترکیه، موجی از اضطراب ایجاد کرده است. زمین‌لرزه‌های ۲۰۲۵ سانتورینی مجموعه‌ای از رخدادهای لرزای با بزرگای ۵.۵ یا کمتر طی ۵ روز اول از شروع فوج لرزای هستند که در نزدیکی جزیره یونانی سانتورینی و اطراف آن در دریای اژه آغاز شد. این رویدادها موجب اقدامات اضطراری در چندین جزیره دریای اژه شد و نگرانی‌هایی را در مورد فعالیت‌های لرزای قوی‌تر بالقوه در این منطقه ایجاد کرد.

زمین‌لرزه‌های بزرگ در دریای اژه از مهمترین زمین‌لرزه‌های یونان و غرب ترکیه هستند. زلزله ۱۴۸۱ رودس باعث خرابی‌هایی در شهر رودس از جمله خسارتی به کاخ شد. گفته می‌شود سونامی ناشی از زلزله از خود زلزله مخرب‌تر بوده است. زلزله ۱۶۸۸ اسپیرنا، به بزرگای تخمینی ۷، با تلفات ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر در شهر اسپیرنا همراه شد. زلزله ۱۹۰۴ ساموس با بزرگای تخمینی ۶.۸ خسارات زیادی در یونان و ترکیه به‌بار آورده است. زلزله ۱۹۵۶ امورگوس به بزرگای ۷.۷ و بتبع آن، سونامی، خسارات قابل‌توجهی در امورگوس و سانتورینی ایجاد کرد و بیش از ۵۰ نفر کشته شدند. بزرگترین زمین‌لرزه یونان در قرن گذشته همین زمین‌لرزه ۱۹۵۶ با بزرگای ۷.۷ بود که سونامی تقریباً ۲۰ متری ایجاد کرده است. سانتورینی همچنین محل یکی از بزرگترین فوآن‌های آتشفشانی در تاریخ بشر است. این فوآن که به‌عنوان فوآن مینوی شناخته می‌شود، در حدود ۱۶۰۰ سال قبل از میلاد رخ داد و قسمت اعظم جزیره‌ای را که قبلاً گرد بود، ویران کرد. اعتقاد بر این است که این فوآن به زوال تمدن مینوی باستان انجامیده است. هنوز یک آتشفشان فعال است و آخرین فوآن قابل‌توجه آن در سال ۱۹۵۰ رخ داده است. آتشفشان سانتورینی هر ۲۰ هزار سال یک‌بار انفجارهای بسیار بزرگی ایجاد می‌کند. فرض بر این است که از آخرین انفجار سه هزار سال می‌گذرد. بنابراین، هنوز زمان بسیار زیادی را پیش رو داریم تا با یک انفجار بزرگ روبه‌رو شویم. دریای اژه ناحیه‌ای از تکنوتیک کششی است که در اثر فرورانش ورقه آفریقا ایجاد شده است و اغلب زلزله‌های متوسط تا بزرگ تجربه می‌کند. این منطقه کانون زمین‌لرزه ۳۰ اکتبر ۲۰۲۰ در غرب ازمیر هم بوده ۲۹ رویداد با بزرگای بیش از ۶ در صد سال گذشته تجربه کرده است.

زمین‌لرزه‌های بزرگ در دریای اژه از مهمترین زمین‌لرزه‌های یونان و غرب ترکیه هستند. زلزله ۱۴۸۱ رودس باعث خرابی‌هایی در شهر رودس از جمله خسارتی به کاخ شد. گفته می‌شود سونامی ناشی از زلزله از خود زلزله مخرب‌تر بوده است. زلزله ۱۶۸۸ اسپیرنا، به بزرگای تخمینی ۷، با تلفات ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر در شهر اسپیرنا همراه شد. زلزله ۱۹۰۴ ساموس با بزرگای تخمینی ۶.۸ خسارات زیادی در یونان و ترکیه به‌بار آورده است. زلزله ۱۹۵۶ امورگوس به بزرگای ۷.۷ و بتبع آن، سونامی، خسارات قابل‌توجهی در امورگوس و سانتورینی ایجاد کرد و بیش از ۵۰ نفر کشته شدند. بزرگترین زمین‌لرزه یونان در قرن گذشته همین زمین‌لرزه ۱۹۵۶ با بزرگای ۷.۷ بود که سونامی تقریباً ۲۰ متری ایجاد کرده است. سانتورینی همچنین محل یکی از بزرگترین فوآن‌های آتشفشانی در تاریخ بشر است. این فوآن که به‌عنوان فوآن مینوی شناخته می‌شود، در حدود ۱۶۰۰ سال قبل از میلاد رخ داد و قسمت اعظم جزیره‌ای را که قبلاً گرد بود، ویران کرد. اعتقاد بر این است که این فوآن به زوال تمدن مینوی باستان انجامیده است. هنوز یک آتشفشان فعال است و آخرین فوآن قابل‌توجه آن در سال ۱۹۵۰ رخ داده است. آتشفشان سانتورینی هر ۲۰ هزار سال یک‌بار انفجارهای بسیار بزرگی ایجاد می‌کند. فرض بر این است که از آخرین انفجار سه هزار سال می‌گذرد. بنابراین، هنوز زمان بسیار زیادی را پیش رو داریم تا با یک انفجار بزرگ روبه‌رو شویم. دریای اژه ناحیه‌ای از تکنوتیک کششی است که در اثر فرورانش ورقه آفریقا ایجاد شده است و اغلب زلزله‌های متوسط تا بزرگ تجربه می‌کند. این منطقه کانون زمین‌لرزه ۳۰ اکتبر ۲۰۲۰ در غرب ازمیر هم بوده ۲۹ رویداد با بزرگای بیش از ۶ در صد سال گذشته تجربه کرده است.

آهنگی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

محل	دریافت اسناد
سامانه ستاد الکترونیک دولت	۱۴۰۳/۱۱/۲۳ لغایت ۱۴۰۳/۱۲/۰۵
محل	تحويل ضمانت نامه
جیرفت- خیابان آزادی سازمان جهاد کشاورزی اداره امور بیمه‌ها و مناقصات	۱۴۰۳/۱۱/۲۳ تا پایان وقت اداری ۱۴۰۳/۱۲/۰۵
محل	گشایش پیشنهادها
جیرفت خیابان آزادی سازمان جهاد کشاورزی - امور بیمه‌ها و قراردادهای	۱۴۰۳/۱۲/۰۵ ساعت ۹ صبح

توضیحات: جهت شرکت در مناقصه فوق شرکت‌کنندگان بایستی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir شماره تماس مرکز پشتیبانی و راهبری سامانه ۲۲۳۴۱۹۳۴ - ۰۲۱ اقدام نمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵ روابط عمومی سازمان

روسیه با آزمایش موشک‌های هایپرسونیک «تسار» و استقرار سیستم دفاع لیزری در قطب، قدرت نظامی خود را به رخ می‌کشد. از سوی دیگر، ناتو با برگزاری مانور «قطب آهنین» با حضور ۳۵ هزار نیرو در نروژ، پاسخ دندان‌شکنی به مسکو داده است. در این میان، چین با طرح ابتکار «کمربند قطبی»، در حال بستن قراردادهای دوجانبه با کشورهای اسکاندیناوی است و ادعا می‌کند قطب شمال «مالکیت مشترک بشریت» است. دیپلماسی اما در این جنگ سرد شکست خورده است. شورای قطب شمال (Arctic Council) که زمانی نماد همکاری بین‌المللی بود، پس از حمله روسیه به اوکراین عملاً فلج شده است. این نهاد که هشت کشور قطبی و نمایندگان بومیان منطقه در آن عضویت داشتند، اکنون به‌جای حل بحران زیست‌محیطی، صحنه کشمکش‌های سیاسی است.

اما راه نجات چیست؟ پیشنهادی انقلابی بسیاری روی میز است: از جمله ایجاد «منطقه غیرنظامی بین‌المللی» در مدار ۷۰ درجه شمالی با نظارت سازمان ملل، ممنوعیت جهانی استخراج منابع فیسیلی در قطب شمال تا ۲۰۵۰، و تأسیس «صندوق نجات قطبی» با مشارکت کشورهای G۲۰ برای جبران خسارت زیست‌محیطی. از سوی دیگر، نقش مردم و سازمان‌های غیردولتی پررنگ‌تر شده است. کمپین #ذوب‌نکنیم توسط فعالان محیط‌زیست در حال گسترش است و شرکت‌هایی مثل «پاتاگونیا» ۱۰ درصد سود خود را به مبارزه با پروژه‌های نفتی قطبی اختصاص دادند.

قطب شمال آینه تمام‌نمای تناقض انسان مدرن است: جایی که علم فریاد می‌زند «ایست!»، سیاست فریاد می‌زند «پیشروی!». اما تاریخ نشان داده است بشریت در لحظات حساس می‌تواند بر خودخواهی‌اش غلبه کند. توافق مونترال در سال ۱۹۸۷ که ایله آوزون را نجات داد، نمونه‌ای از این همکاری جهانی است. امروز نیز جهان نیازمند توافقی تاریخی برای نجات قطب است. اما سوال اینجاست که آیا انسان پیش از آنکه آخرین یخ‌ها ذوب شوند، می‌تواند بر بزرگترین دشمن خود، طمع بی‌پایانش، غلبه کند؟

آیا انسان می‌تواند پیش از ذوب آخرین یخ‌ها، بر حرص خود غلبه کند؟

رقابت بر سر قطب شمال زمین‌های یخ‌زده و آتش طمع

قطب شمال، این قلمروی سکوت و یخ، امروز به صحنه نبردی تبدیل شده است که آینده زمین را رقم می‌زند. دانشمندان هشدار می‌دهند که تا سال ۲۰۳۵ یخ‌های قطبی تابستانی کاملاً ناپدید خواهند شد، اما قدرت‌های جهانی با شتاب هرچه‌تمام‌تر در حال تقسیم «کیک قطبی» - منابعی به ارزش ۳۰ تریلیون دلار - هستند. این رقابت نه‌تنها صلح جهانی را تهدید می‌کند، بلکه آخرین فرصت بشریت برای نجات زمین را نیز به آتش می‌کشد.

فاطمه انصاری

دانش آموخته روابط بین‌الملل

رقابت بر سر «طلای سیاه» در قطب شمال ابعاد هولناکی به خود گرفته است. زیر یخ‌های قطبی، ۱۳ درصد نفت و ۳۰ درصد گاز طبیعی کشف‌نشده جهان، خوابیده است. روسیه با پروژه «قطب شمال ۲۰۲۵» قصد دارد تا پایان این دهه، ۲۰ درصد از تولید نفت خود را از این منطقه تأمین کند. هم‌زمان، مسیر دریای شمالی (NSR) که به لطف ذوب یخ‌ها قابل کشتیرانی شده، ۴۰ درصد مسیر آسیا-اروپا را کوتاه کرده و چین با ساخت شش کشتی

سدهای تهران تنها دارای ۲۰ درصد از ظرفیت آب مورد نیاز هستند. بنابراین احتمال جیره‌بندی آب وجود دارد

هنگامه جیره‌بندی آب

محسن موسوی خوانساری

دبیر کمیته ملی سدهای ایران

وضعیت مستعدنا نبود و با بارش ۷۵ میلی‌متر از ابتدای سال آبی تاکنون به‌نحوی است که کاهش بارش در این استان نسبت به متوسط ۵۷ سال اخیر به‌میزان ۴۰ درصد رسیده است. باتوجه‌به اینکه تهران به‌عنوان پایتخت کشور چنانچه به‌علت کمبود آب شرب به مرحله جیره‌بندی وارد شود، بنابراین شرایط بحرانی توزیع آب شرب را باید در تهران اعلام کرد. ضروری است که دولت چهاردهم از هم‌اکنون اقدامات پداافندی ویژه‌ای برای کاهش اثرات خشکسالی در تهران برنامه‌ریزی و سپس اجرا کند تا خسارت ناشی از محدودیت تأمین آب شرب به حداقل برسد. آخرین اطلاعات از ذخایر پنج سد مخزنی تأمین‌کننده قسمتی از آب شرب تهران نشان می‌دهد که مجموع حجم یک‌هزار و ۵۰۰ میلیون مترمکعبی پنج

آهنگی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شماره ب ۵۲/ - ۱۴۰۳/۱۲/۲۲

شرکت آب و فاضلاب استان کرمان در نظر دارد مناقصه عمومی خرید لوله چدار ۱۴-۱۲-۱۲ اینچ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به شماره ۰۲۰۳۰۰۹۶۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ می‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۱۱/۲۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵

مدیریت روابط عمومی و آموزش هگانگی